DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.13
CZU: 001.895:[336.77:004](478)

INNOVATIONS IN THE CREDIT MARKET IN THE CONTEXT OF FINANCIAL DIGITALIZATION

INOVAȚIILE PE PIAȚA CREDITULUI ÎN CONTEXTUL DIGITALIZĂRII FINANCIARE

ONESCU Marin, student, specialitatea: Finanțe și Bănci
URSU Ionuț, student, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autori: onescu.marin@ase.md
ursu.ionut@ase.md

Abstract: *The digitalization of financial services has fundamentally reshaped credit markets, shifting from traditional lending models toward AI-driven digital platforms. This paper examines credit market innovations in the context of financial digitalization, focusing on the Republic of Moldova, with the aims of assessing the current state of digital lending, identifying structural gaps relative to European benchmarks, and evaluating the impact on credit market efficiency. Using documentary analysis of IMF, World Bank, ECB, and National Bank of Moldova reports, complemented by comparative and statistical methods, the study finds that online loan applications nearly doubled between Q4 2024 and Q1 2025. Despite Moldova's low financial inclusion rate (56% account ownership versus 89% in Europe), the country demonstrates a comparatively rapid pace of digital adoption, highlighting both the opportunity and the regulatory challenge of sustaining inclusive digital credit growth.*
Key words: ***digitalization, credit market, fintech, digital lending, financial innovation***
JEL CLASSIFICATION: G21, O33, E51

INTRODUCERE

Digitalizarea financiară reprezintă un proces complex de integrare a tehnologiilor digitale în furnizarea serviciilor financiare, influențând în mod direct structura și funcționarea pieței creditului. Transformările tehnologice din ultimul deceniu au determinat trecerea de la modelele tradiționale de creditare, caracterizate prin procese birocratice și analiză manuală a riscului, la modele digitale bazate pe automatizare, inteligență artificială și analiză avansată a datelor.

Conform Băncii Mondiale (World Bank Group, 2022), „accesul la servicii financiare accesibile - cum ar fi plăți, credit, produse de economisire și asigurări - este esențial pentru reducerea sărăciei și creșterea economică". În același timp, membrii personalului Fondul Monetar Internațional subliniază că fintech înseamnă inovație, stimulează concurența, sporește incluziunea. Fintech-ul a ajutat regiunea să depășească șocul COVID-19 (Mistrean, L., 2021a; Mistrean, L., 2021b). În perioada 2020–2021, reducerea ritmului de creditare în sectorul bancar tradițional a contrastat cu expansiunea accelerată a serviciilor financiare digitale, evidențiată prin creșterea creditării fintech, a plăților online și a volumului tranzacțiilor derulate de băncile digitale. „Utilizarea tehnologiilor mobile a ajutat oamenii și companiile să își mențină operațiunile în ciuda restricțiilor de mobilitate. Având în vedere acest avantaj, investitorii au crescut semnificativ finanțarea pentru companiile fintech în timpul pandemiei pentru a finanța expansiunea fintech" (Bas B. Bakker et al., 2023; Mistrean, L., 2023a; Mistrean, L., 2024; Mistrean, L., 2023b).

În Republica Moldova, procesul de digitalizare a sectorului financiar este susținut de modernizarea infrastructurii bancare și de extinderea serviciilor de internet banking și mobile banking, fapt confirmat de rapoartele oficiale ale Băncii Naționale a Moldovei. Obiectivele cercetării constau în analiza nivelului de dezvoltare a creditării digitale în Republica Moldova, în contextul procesului de digitalizare financiară; identificarea principalelor tendințe și transformări generate de

inovațiile fintech asupra pieței creditului la nivel național și internațional; evaluarea impactului acestor inovații asupra eficienței și stabilității pieței creditului din Republica Moldova.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate

Literatura de specialitate definește digitalizarea financiară ca procesul prin care tehnologiile digitale sunt integrate în activitățile financiare tradiționale, generând noi modele de afaceri și mecanisme de intermediere. În domeniul creditării, această transformare s-a concretizat prin dezvoltarea creditării digitale, creditarea P2P și evaluarea riscului (credit scoring) bazat pe inteligență artificială. În Uniunea Europeană, implementarea Directivei PSD2 a favorizat dezvoltarea Open Banking, facilitând accesul securizat la datele financiare ale clienților și stimulând concurența pe piața serviciilor financiare (European Central Bank, 2018). Această abordare contribuie la personalizarea ofertelor de credit și la eficientizarea proceselor decizionale. Totodată, literatura evidențiază existența unor riscuri asociate digitalizării, precum vulnerabilitățile cibernetice și protecția datelor personale, ceea ce impune consolidarea cadrului de reglementare și supraveghere financiară.

Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Cercetarea se fundamentează pe analiza documentară a rapoartelor și informațiilor publicate de FMI, Banca Mondială, Banca Centrală Europeană și Banca Națională a Moldovei. A fost utilizată metoda analitică pentru evaluarea impactului tehnologiilor digitale asupra procesului de creditare, precum și metoda comparativă pentru evidențierea diferențelor dintre Republica Moldova și statele din Europa. De asemenea, analiza statistică a permis interpretarea tendințelor privind evoluția creditării digitale la nivel național.

Rezultatele obţinute

Pentru a analiza obiectiv inovațiile pe piața creditului este important să înregistrăm tendințele pe sfera digitalizării, iar o analiză internațională este imperativă și actuală.

Tabelul 1. Gradul de incluziune financiară și utilizarea serviciilor bancare digitale în Republica Moldova comparativ cu Europa (2024)

Criteriul	Republica Moldova	Europa
Cont la o bancă sau la o instituție financiară similară	56 %	89 %
A efectuat o plată online	50 %	84 %

Sursa: elaborat de autor în baza raportului Global Findex (Leora Klapper et al., 2025)

Procentul de 56% pentru deținerea unui cont bancar în Republica Moldova, comparativ cu 89% în Europa, indică un grad redus de intermediere financiară. Acest decalaj de 33 de puncte procentuale sugerează existența unei economii bazate preponderent pe numerar, unde o parte considerabilă a populației rămâne în afara sistemului financiar formal. Există o corelație directă între posesia unui cont și utilizarea serviciilor digitale. Totuși, în Republica Moldova, deși 56% din populație are un cont, doar 50% efectuează plăți online. Această diferență minimă sugerează că, odată ce persoanele sunt integrate în sistemul bancar, acestea tind să adopte rapid soluțiile digitale, însă bariera principală rămâne accesul inițial la serviciile bancare. Republica Moldova se află într-o etapă de tranziție digitală incompletă. Extinderea incluziunii financiare este imperativă pentru a asigura modernizarea sistemului de plăți și pentru a reduce economia informală, aliniind astfel infrastructura financiară națională la standardele de eficiență ale spațiului european. Una din inovațiile pe piața creditului în contextul digitalizării este creditul online.

America de Nord a reprezentat aproximativ 39% din cota de piață globală a platformelor de creditare digitală în 2024. Statele Unite conduc regiunea, cu 78% din instituțiile financiare care oferă servicii de creditare digitală. Canada a înregistrat o creștere de 31% a startup-urilor fintech axate pe credite digitale între 2022 și 2024. Aplicațiile mobile de creditare personală au înregistrat o creștere de 52% a numărului de utilizatori în America de Nord în cursul anului 2023. Măsurile de reglementare

precum Legea Dodd-Frank continuă să sprijine operațiunile de creditare digitală sigure și transparente. În Mexic, microcreditele digitale au crescut cu 24% în zonele rurale, reflectând eforturi mai mari de incluziune pe întreg continentul.

Europa a reprezentat 28% din piața globală a platformelor de creditare digitală în 2024. Țări precum Regatul Unit, Germania și Franța domină activitatea din regiune. În 2023, aproximativ 63% dintre consumatorii europeni au preferat serviciile bancare și de creditare digitale în locul metodelor tradiționale. Germania a înregistrat o rată de creștere de 29% a plăților de credite de consum online. Directiva Open Banking a accelerat intrarea a peste 200 de companii fintech în ecosistemul de creditare digitală între 2022 și 2024. Platformele de creditare digitale axate pe finanțarea IMM-urilor au crescut cu 35% în Europa în ultimii doi ani. Spre deosebire, în Italia în anul 2024, „ponderea creditelor digitale în totalul creditelor acordate a fost de 10,6%" (Banca d'Italia, 2025).

Asia-Pacific a reprezentat 26% din cota de piață globală a platformelor de creditare digitale în 2024. China rămâne cel mai mare contribuitor, cu 74% din creditele de consum procesate digital. India a observat o creștere de 48% a tranzacțiilor de credite digitale între 2022 și 2024, susținută de inițiative precum Jan Dhan și Digital India. Națiunile din Asia de Sud-Est, precum Indonezia și Vietnam, au înregistrat o creștere de 42% a platformelor de creditare P2P. Japonia a înregistrat o creștere anuală de 17% a serviciilor ipotecare digitale în 2023. Penetrarea rapidă a internetului mobil în regiune, care a depășit 80% în zonele urbane, alimentează această expansiune robustă.

Regiunea Orientului Mijlociu și a Africii se impune treptat pe piața platformelor de creditare digitală, reprezentând 7% din cota globală în 2024. Africa de Sud este lider în activitățile de creditare digitală pe continent, cu o creștere de 39% a aprobărilor de credite personale digitale. În Orientul Mijlociu, băncile din Emiratele Arabe Unite au lansat peste 30 de noi servicii de creditare digitală în ultimii doi ani. Finanțarea digitală pentru IMM-uri a crescut cu 22% în regiune, susținută de politici guvernamentale care vizează stimularea antreprenoriatului și a inovației (Market Growth Reports, 2025). Evoluția pieței globale a creditării digitale în 2024 atestă o transformare structurală profundă a sistemului financiar, în care dominanța Americii de Nord și a Europei este susținută de ritmuri accelerate de creștere și în regiunile emergente, sub impactul direct al inovațiilor fintech și al cadrelor de reglementare favorabile. Situația pentru Republica Moldova este prezentată în figura 1.

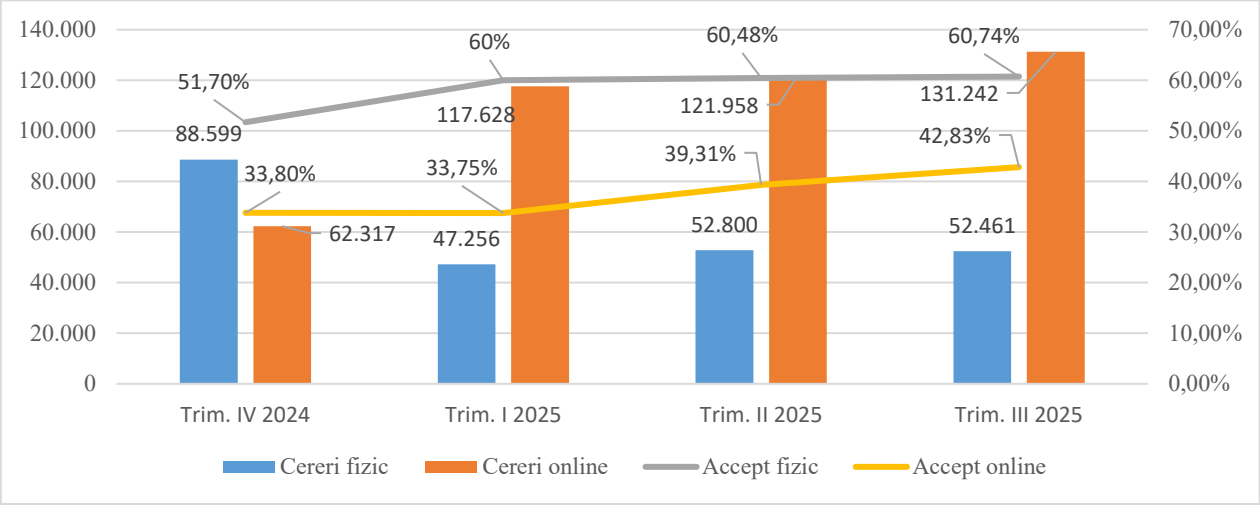


Figura 1. Evoluția cererilor de credit (fizic vs. online) pe patru trimestre și rata de aprobare a acestora.

Sursa: elaborat de autor pe baza rapoartelor de stabilitate financiară ale (BNM, 2024-2025).

Figura 1 ilustrează atât numărul absolut al cererilor de credite, cât și procentajele de acceptare pentru fiecare tip de cerere de credit, și indică un trend de digitalizare puternică și susținută a cererilor. În perioada analizată se conturează nu doar o migrare cantitativă spre online, ci și o schimbare structurală a comportamentului utilizatorilor. În trimestrul IV 2024, cererile fizice de 88,6 mii dominau, în timp ce online-ul era inferior 62,3 mii solicitări. În trimestrul I 2025 are loc un punct de

inflexiune, cererile online aproape se dublează la 117,6 mii, iar cele fizice scad aproape dublu la 47,3 mii, ceea ce indică o reorientare accelerată a fluxului de solicitări către canalul digital. În trimestrul II 2025, online-ul continuă să crească la 122 mii, consolidându-și poziția dominantă, în timp ce fizicul urcă ușor la 52,8 mii. Din perspectivă economică, este important de remarcat că, deși volumul online crește constant, rata de acceptare a cererilor fizice rămâne relativ ridicată (aproximativ 60%, comparativ cu 34-39% online). Aceasta sugerează că necesită interacțiune directă, ce vizează cazuri mai complexe, cu documentație completă sau asistență directă. În schimb, online-ul captează masiv cereri standardizate, cu cost marginal redus de procesare și viteză mai mare de aprobare, specific creditelor de consum.

CONCLUZII

Inovațiile pe piața creditului în contextul digitalizării financiare reprezintă un factor determinant al modernizării sistemului financiar global. Deși contribuie la eficientizarea proceselor de creditare și la extinderea accesului la servicii financiare, acestea nu conduc în mod automat la diminuarea decalajelor structurale de incluziune financiară. În Republica Moldova pentru perioada analizată, aproximativ 40% din toate creditele acordate au fost în regim online. Chiar dacă sistemul bancar din Republica Moldova este unul minor spre deosebire de marii giganți europeni, totuși pe partea digitalizării, înregistrează un ritm relativ rapid de adoptare a canalelor digitale comparativ cu alte economii emergente.

În concluzie, Republica Moldova se află într-o etapă incipientă, dar dinamică, a transformării digitale a pieței creditului, iar sustenabilitatea acestui proces depinde de capacitatea de a asigura un echilibru între inovare tehnologică, reglementare adecvată și creșterea gradului de incluziune financiară.

REFERINȚE:

1. Banca d'Italia. (2025). *INDAGINE FINTECH NEL SISTEMA FINANZIARIO ITALIANO.* Roma. [Online]. Disponibil la: https://shorturl.at/HezCV
2. Bas B. Bakker et al. (2023). *The Rise and Impact of Fintech in Latin America.* IMF. doi:https://doi.org/10.5089/9798400235474.063
3. BNM. (2024-2025). *Rapoarte și statistici privind sectorul bancar*. [Online]. Disponibil la: https://www.bnm.md/
4. European Central Bank. (2018). The revised Payment Services Directive (PSD2) and the transition to stronger payments security. [Online]. Disponibil la: https://www.ecb.europa.eu/press/intro/mip-online/2018/html/1803_revisedpsd.en.html
5. Leora Klapper et al. (2025). *The Little Data Book on Financial Inclusion.* Washington: World Bank Group. [Online]. Disponibil la: https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex
6. Market Growth Reports. (2025). *Digital Lending Platform Market, Regional Insights and Forecast to 2035.* [Online]. Disponibil la: http://www.marketgrowthreports.com/market-reports/digital-lending-platform-market-101314
7. Mistrean, L. (2021a). Banking customer relationship management under the impact of new information technologies. Современный менеджмент: проблемы и перспективы. Санкт-Петербург: Государственный Экономический Университет, 483-490.
8. Mistrean, L. (2021b). Behavioural evolution of consumers of banking services in the COVID-19 pandemic situation. Acadlore Publishing Services Limited. The Journal of Corporate.
9. Mistrean, L. (2023a). Contemporary directions on how consumers interact with financial banking services. The USV Annals of Economics and Public Administration, Vol 23, No 1(37).
10. Mistrean, L. (2023b). Factors Influencing Customer Loyalty in the Retail Banking Sector: A Study of Financial-Banking Services in the Republic of Moldova. *Opportunities and Challenges in Sustainability*, pp. 81-92.
11. Mistrean, L. (2024). Research on the Financial Education Level of the Banking Consumers in the Republic of Moldova. *Contemporary Challenges in Social Science Management*, pp. 23-45. ISBN: 978-1-83753-170-7.
12. World Bank Group. (2022). *Financial Inclusion*. [Online]. Disponibil la: https://www.worldbank.org/ext/en/topic/financial-sector/financial-inclusion

Coordonator ştiinţific: MISTREAN Larisa, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon: + 37369029992
e-mail: mistrean_larisa@ase.md